

ВХОДЖЕННЯ УСРР ДО СКЛАДУ СРСР

Проект Сталіна. «Автономізація»

Передбачалось включення радянських республік до складу РСФРР на правах автономії

Проект В. Леніна

Передбачалось, що всі радянські республіки увійдуть до нового державного об'єднання на рівних правах. Декларувалось, що кожна республіка мала б право вільного виходу із Союзу

Українське керівництво щодо утворення Союзу зайняло особливу позицію. Не заперечуючи створення Союзу, воно категорично відкидало план «автономізації»

30 грудня 1922 р. I з'їзд Рад СРСР в основному затвердив Декларацію про утворення Союзу та Союзний договір. До складу СРСР увійшли: РСФРР, УСРР, БСРР, ЗДФР. У січні 1924 р. на II з'їзді Рад СРСР було прийнято Конституцію СРСР, яка завершила юридичне оформлення Союзу

Стаття 1. Компетенція Союзних органів згідно з Союзним договором 30 грудня 1922 р.

- представництво Союзу в міжнародних відносинах;
- зміна зовнішніх кордонів СРСР;
- укладення договорів про входження до складу Союзу нових членів;
- оголошення війни та укладення миру;
- укладення зовнішніх державних позик;
- ратифікація міжнародних договорів;
- встановлення системи зовнішньої і внутрішньої торгівлі;
- встановлення основ і загального плану всього народного господарства Союзу;
- регулювання транспортних і поштово-телеграфних справ;
- встановлення основ організації збройних сил СРСР;
- утвердження єдиного бюджету, встановлення монетної, грошової і кредитної системи, а також системи загальносоюзних, республіканських і місцевих податків;
- встановлення загальних початків землеустрою і землекористування;
- встановлення основних законів про працю;
- встановлення загальних основ народної освіти;
- встановлення загальних заходів у галузі охорони здоров'я;
- встановлення системи мір і вагів;
- організація загальносоюзної статистики;
- основне законодавство щодо союзного громадянства, іноземців;
- право загальної амністії.

Стаття 26. «За кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу із Союзу»

Травень 1925 р. — IX з'їзд Рад УСРР вніс зміни в текст Конституції УСРР, які закріплювали входження УСРР до складу СРСР

Історичне значення

З утворенням СРСР суверенні права УСРР були ще більше звужені. Право на вихід зі складу СРСР було фікцією, оскільки залежало виключно від позиції ЦК РКП(б).

Однак проголошення СРСР закріпило деякі завоювання українського народу. Було визнано територіальну цілісність України, існував власний адміністративний апарат. Деякі права отримали і національні меншини, що компактно проживали на території України